

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.9.2017
COM(2017) 464 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET, EUROPEISKA
CENTRALBANKEN, EUROPEISKA SYSTEMRISKNÄMNDEN OCH
EUROPAPARLAMENTET**

**om övervakning av utvecklingen på marknaden för lagstadgad revision av företag av
allmänt intresse enligt artikel 27 i förordning (EU) nr 537/2014**

1. INLEDNING

Reformen av EU:s revisionslagstiftning kom till stånd för att öka förtroendet för årsredovisningarnas integritet. Lagstiftningen består av ett revisionsdirektiv¹ och en revisionsförordning². Direktivet gäller alla lagstadgade revisioner; förordningen innehåller specifika krav för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse³.

Förordningen syftar till att både förbättra revisionskvaliteten och främja konkurrensen på revisionsmarknaden. Artikel 27 är ett medel för att effektivt och regelbundet övervaka efterlevnaden av dessa mål. Artikel 27 handlar om övervakningen av följande aspekter av EU-marknaden för lagstadgad revision⁴ av företag av allmänt intresse: (a) marknads koncentrationsnivåer, (b) risker för revisionskvaliteten och åtgärder för att minska dem och (c) revisionskommittéers effektivitet.

Enligt förordningen måste varje nationell myndighet som ansvarar för tillsyn av revision⁵ och Europeiska konkurrensnätverket⁶ utarbeta en rapport om utvecklingen på marknaden för lagstadgad revision av företag av allmänt intresse. Kommissionen använder sedan dessa rapporter för att utarbeta en gemensam rapport som omfattar hela EU. Den gemensamma rapporten överlämnas till rådet, Europeiska centralbanken och Europeiska systemrisknämnden samt, när så är lämpligt, till Europaparlamentet. Denna rapport är den första gemensamma rapporten och kommer att fungera som grund för framtida rapporter.

Analysen i denna rapport grundas på de uppgifter som kommissionen får från nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision och Europeiska konkurrensnätverket. De avser huvudsakligen 2015 och samlades in 2016 baserat på ett urval av marknadsindikatorer. Kommissionen utförde det förberedande arbetet, konsolideringen och valideringen i nära samarbete med Kommittén för europeiska tillsynsorgan för revisorer (CEAOB)⁷.

De nationella myndigheterna använde olika informationskällor för sina nationella rapporter. Källor som de nationella offentliga registren och rapporterna om öppenhet är offentliga, medan andra, som enkäter och frågeformulär, inte är det. Om inget annat anges är nationella rapporter den viktigaste uppgiftskällan i denna rapport.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG (konsoliderad version).

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

³ Artikel 2.13 i direktivet definierar företag av allmänt intresse som börsnoterade företag, kreditinstitut och försäkringsföretag. Medlemsstater får även utse andra företag till nationella företag av allmänt intresse, som är av betydande allmänt intresse på grund av arten av sin verksamhet, sin storlek eller antalet anställda.

⁴ Artikel 2.1 i direktivet definierar lagstadgad revision som en revision av årsbokslut eller sammanställd redovisning.

⁵ Behöriga myndigheter som utsetts enligt artikel 20.1 i förordningen.

⁶ Europeiska konkurrensnätverket är ett nätverk för samarbete mellan kommissionen (särskilt generaldirektoratet för konkurrens) och nationella konkurrensmyndigheter.

⁷ En ram för samarbete mellan nationella tillsynsorgan för revisorer på EU-nivå som upprättats av artikel 30 i förordningen.

Ett antal begränsningar uppkom när nationella uppgifter konsoliderades på EU-nivå. Eftersom EU:s nya revisionsregler började gälla först den 17 juni 2016, samlades uppgifterna i de nationella rapporterna in enligt EU:s tidigare rättsliga ram (direktiv 2006/43/EG). De nya revisionsreglerna har inneburit flera ändringar i frågor som åtkomst till och insamling av uppgifter av de nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision. Tillgången till uppgifter på nationell nivå har styrt detaljnivån från vissa medlemsstater. Detta förklarar en del av den information som saknas i de nationella rapporterna.

Dessutom omfattar insamlingen av uppgifter i många medlemsstater olika referensperioder, eftersom revisionsföretag har olika räkenskapsår. Detta gör EU-omfattande jämförelse av uppgifter och konsolidering mer utmanande.

Olika praxis för insamling av uppgifter används också i medlemsstaterna. Ett exempel på detta är användningen av ”revisionsföretagsmetoden” kontra ”revisionsnätverksmetoden”. Slutligen har skillnader i tolkningen av indikatorer också styrt detaljnivån från vissa medlemsstater.

Med tanke på dessa begränsningar måste försiktighet användas när uppgifterna analyseras och slutsatser dras på EU-nivå.

2. UTVECKLING PÅ EU-MARKNADEN FÖR LAGSTADGADE REVISIONER AV FÖRETAG AV ALLMÄNT INTRESSE: VIKTIGASTE RESULTAT

2.1. Översikt över marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse

Detta avsnitt beskriver tillståndet på marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse innan revisionsreformen trätt i kraft. Det ger information om marknaden och underlättar framtida bedömningar i rapporter om övervakning av marknaden.

Lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse⁸ som börsnoterade företag, banker och försäkringsföretag omfattas av särskilda krav enligt förordningen. Medlemsstater kan även utse andra företag till företag av allmänt intresse på grundval av arten av deras verksamhet, storlek eller antalet anställda. Dessa kallas nationella företag av allmänt intresse⁹.

En analys av marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse inom EU ger en väldigt varierande bild vad gäller antalet revisorer och revisionsföretag och deras omsättning.

Företag av allmänt intresse

Enligt EU:s tidigare rättsliga ram fanns det över 25 000 företag av allmänt intresse i EU¹⁰. Detta antal varierar från den lägsta noteringen på 64 i Lettland till den högsta på runt 7 000 i Spanien¹¹ (se tabell 1).

⁸ Enligt definitionen i artikel 2.13 i direktivet.

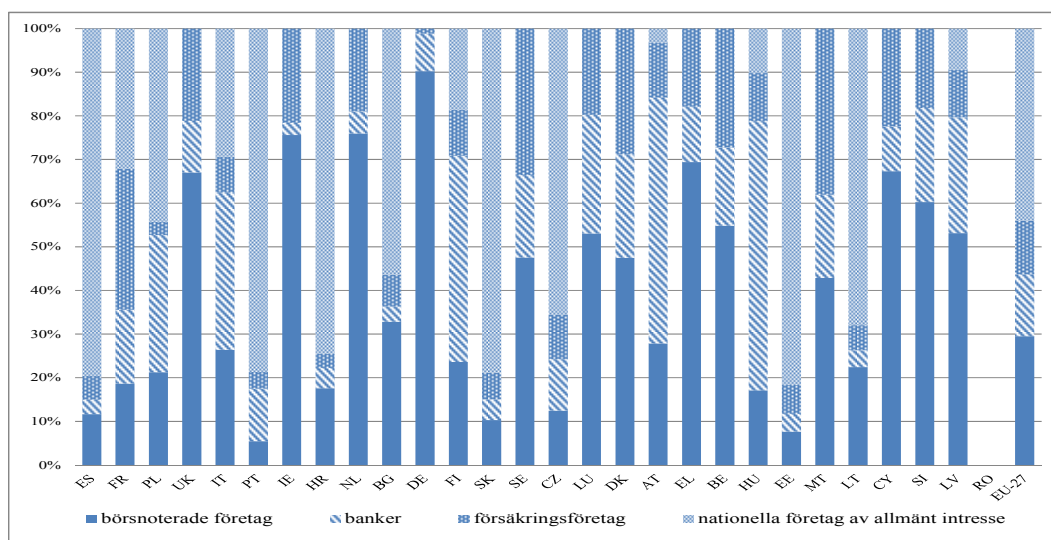
⁹ Enligt definitionen i artikel 2.13 d i direktivet.

¹⁰ Referensåret är 2015, förutom för: Bulgarien, Estland och Spanien (2014/2015) och Danmark och Tyskland (2016). Uppgifter för Rumänien saknas.

¹¹ Dessa siffror avser den tidigare lagstiftningen i Spanien (kungligt dekret 1517/2011). Antalet företag av allmänt intresse i många EU-medlemsstater har ändrats med de nya revisionsreglerna.

Nationella företag av allmänt intresse utgör den högsta procentandelen företag av allmänt intresse i EU¹². Totalt finns det över 11 100 nationella företag av allmänt intresse i EU. Ungefär 15 medlemsstater rapporterar att de har nationella företag av allmänt intresse. Som figur 1 visar står nationella företag av allmänt intresse för mer än hälften av alla företag av allmänt intresse i åtta medlemsstater. Börsnoterade företag är tvåa på EU-nivå procentuellt sett och har den högsta andelen företag av allmänt intresse i 15 medlemsstater.

Figur 1: Företag av allmänt intresse per kategori i EU:s medlemsstater

Lagstadgade revisorer och revisionsföretag i EU

Sammanlagt finns det 250 047¹³ personer registrerade som lagstadgade revisorer i EU. I 26 medlemsstater¹⁴ är 26 % av de registrerade lagstadgade revisorerna anställda av eller delägare i ett revisionsföretag. Detta antal varierar stort mellan medlemsstaterna¹⁵ (se tabell 1).

Storbritannien, Frankrike, Irland och Tyskland står för 64 % av alla registrerade revisionsföretag i EU, med det största antalet (över 6 000) i Storbritannien. Sex medlemsstater (Bulgarien, Finland, Luxemburg, Malta, Slovenien och Grekland) har färre än 100 registrerade revisionsföretag var.

Ungefär 5 %¹⁶ av det totala antalet registrerade revisionsföretag i EU utför lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse. Mindre än en tredjedel av registrerade revisionsföretag i varje medlemsstat reviderar företag av allmänt intresse, förutom i

¹² Uppgifter för Rumänien saknas.

¹³ Referensår är 2015, förutom för: Bulgarien och Estland (2014/2015), Tyskland och Danmark (2016) och Grekland (2014). Uppgifterna är från 28 medlemsstater.

¹⁴ Uppgifter från Österrike och Frankrike saknas.

¹⁵ Antalet för Italien inbegriper ett stort antal redovisningsansvariga som tidigare var registrerade som revisorer. Dessutom har Irland en unik situation eftersom medlemmar av bokföringsorgan som regleras av Storbritannien även är registrerade i Irland. Därför kan antalet för Irland vara för högt på grund av denna eventuella dubbelräkning. På liknande sätt kan revisorer som regleras av Irland även vara registrerade i Storbritannien.

¹⁶ Baserat på uppgifter från 28 medlemsstater.

Grekland (70 %), Bulgarien (55 %) och Slovakien (34 %). I Nederländerna, Storbritannien, Danmark och Irland är siffran under 2 %.

Tabell 1: Översikt över marknadsstrukturen i EU:s medlemsstater

	Antal registrerade lagstadgade revisorer (fysiska personer)	Antal registrerade lagstadgade revisorer som är anställda av eller delägare eller motsvarande i revisionsföretaget	Antal registrerade revisionsföretag	Antal registrerade revisionsföretag som reviderar företag av allmänt intresse	Antal företag av allmänt intresse	Antal lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse
Belgien	1 052	861	529	19	268	276
Bulgarien	704	243	93	51	782	1 021
Tjeckien	1 291	287	363	50	433	375
Danmark	3 591	3 093	1 568	9	354	354
Tyskland	17 342	10 067	2 992	73	677	1 040
Estland	353	234	152	16	196	196
Irland	9 997	9 997	5 272	11	1 005	1 005
Grekland	1 068	826	46	32	324	609
Spanien	4 177	2 858	1 395	199	7 393	8 006
Frankrike	13 494	Ej tillämpligt	6 019	565	2 470	3 431
Kroatien	976	532	228	75	794	794
Italien	15 3947	2 938	463	26	1 578	1 578
Cypern	924	924	524	15	147	147
Lettland	169	150	136	15	64	64
Litauen	370	265	171	13	156	170
Luxemburg	277	275	66	15	379	429
Ungern	4 965	2 070	1 807	68	245	245
Malta	1 276	587	66	10	168	168
Nederländerna	1 791	1 791	365	7	ca 800	1 013
Österrike	105	Ej tillämpligt	397	17	341	341
Polen	7 086	3 510	1 612	97	1 992	2 375
Portugal	1 378	802	229	58	1 189	1 192
Rumänien	4 632	1 358	969	124	Ej tillämpligt	552
Slovenien	188	133	54	17	88	88
Slovakien	791	445	233	80	572	908
Finland	1 543	905	80	15	578	578
Sverige	3 476	3 476	146	15	551	551
Storbritannien	13 084	13 084	6 331	50	1 741	1 748
Totalt EU	250 047	61 711	32 306	1 742	cirka 25 000	29 254

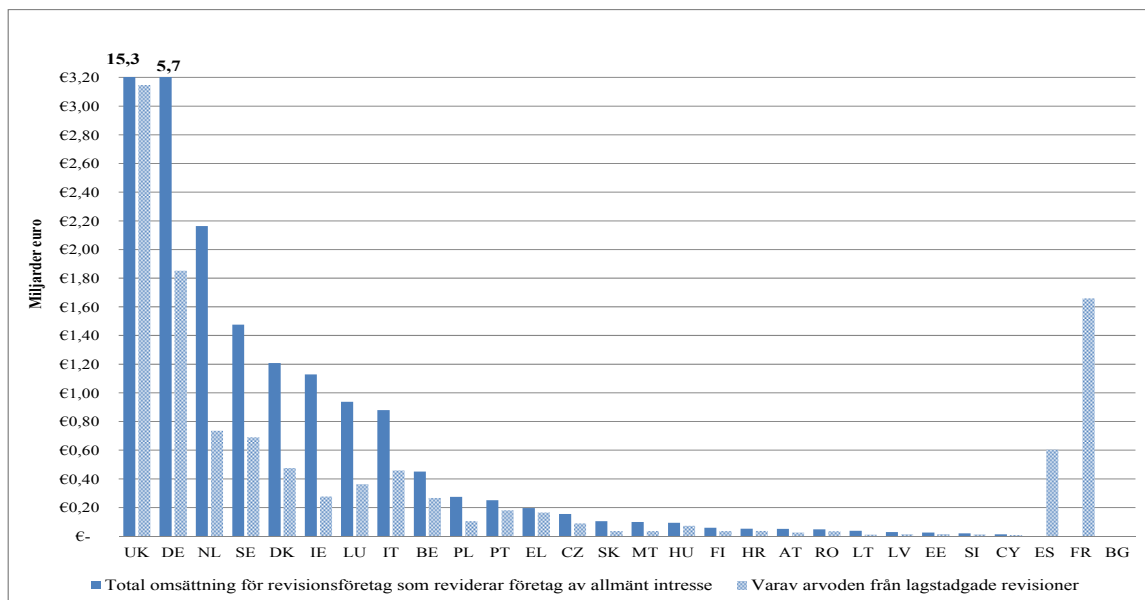
Omsättning och arvoden från lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse¹⁷

¹⁷ För att jämföra siffrorna bland medlemsstaterna har de uppgifter som samlats in i nationella valutor konverterats till euro med den genomsnittliga växelkursen för 2015. Se http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ert_bil_eur_a&lang=en.

Den totala omsättningen för revisionsföretag som reviderar företag av allmänt intresse i 25 EU-medlemsstater (uppgifter från Bulgarien, Frankrike och Spanien är inte tillgängliga) är ungefär 31 miljarder EUR¹⁸. Antalet per medlemsstat visar dock en skillnad mellan länderna. I åtta medlemsstater är den sammanlagda omsättningen för revisionsföretag som reviderar företag av allmänt intresse över 1 miljard EUR, medan den är under 100 miljoner EUR i 11 medlemsstater. Enbart Storbritannien står för ungefär hälften av hela omsättningen för revisionsföretag som reviderar företag av allmänt intresse i 25 medlemsstater. Tyskland och Nederländerna¹⁹ är de största marknaderna efter Storbritannien (se figur 2).

Totala arvoden från lagstadgade revisioner uppgår till ungefär 11 miljarder EUR²⁰ för 27 EU-medlemsstater som tillhandahöll uppgifter. Storbritannien, Tyskland och Frankrike står för nästan 60 % av denna summa. Ungefär 13 medlemsstater rapporterar arvoden under 100 miljoner EUR.

Figur 2: Omsättning för revisionsföretag som reviderar företag av allmänt intresse²¹ och arvoden från lagstadgade revisioner²², per medlemsstat

2.2. Marknadskoncentrationsnivå

Ett av förordningens främsta mål är att ha en konkurrensutsatt marknad för lagstadgade revisionstjänster där det finns tillräckligt många lagstadgade revisorer eller revisionsföretag för företag av allmänt intresse. Kravet i artikel 27 att bedöma koncentrationsnivån på marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse belyser hur viktigt detta mål är. Detta avsnitt försöker därför sätta en grund för att mäta framsteg på detta område i framtida rapporter om övervakning av marknaden.

¹⁸ Räkenskapsåret motsvarar inte alltid kalenderåret 2015, som är referensperioden för denna insamling av uppgifter. Detta är fallet för: Bulgarien, Danmark och Estland (2014/2015), Tjeckien (2014) och Slovenien (2014–2016). Uppgifterna från 25 medlemsstater innefattar arvoden från lagstadgade revisioner, bestyrkandeduppgifter och andra tjänster än revision.

¹⁹ Se föregående fotnot.

²⁰ Referensperiod är 2015, förutom för: Bulgarien, Danmark och Estland (2014/2015), Tjeckien (2014) och Slovenien (2014–2016). Uppgifter från Portugal inbegriper arvoden från andra bestyrkandeduppgifter. Uppgifter från Bulgarien saknas.

²¹ Uppgifter från Bulgarien, Spanien och Frankrike är inte tillgängliga.

²² Uppgifter från Bulgarien är inte tillgängliga.

Medlemsstaterna ombads lämna information om marknadskoncentrationen för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse för 10 viktiga revisionsaktörer ("10KAP")²³. För att beräkna omsättningen använde 15 medlemsstater²⁴ revisionsföretagsmetoden^{25,26}, sju²⁷ använde revisionsnätverksmetoden^{28,29} och två³⁰ använde båda metoderna. Räkenskapsåret skiljer sig från ett revisionsföretag till ett annat och motsvarar inte alltid kalenderåret 2015, referensperioden för denna insamling av uppgifter³¹. Därför är de uppgifter som presenteras i detta avsnitt ungefärliga.

Uppgifter om marknadsandelar analyseras med hjälp av tre olika marknads koncentrationsindikatorer som beräknas per medlemsstat: de "fyra stora" (PwC, Deloitte, KPMG och EY), "CR4" (den konsoliderade marknadsandelen för de fyra största revisionsföretagen i varje land) och "10KAP". Skillnader mellan de fyra stora och CR4 har i synnerhet analyserats för att bedöma trender för dessa marknads koncentrationsindikatorer i framtida rapporter.

Koncentration av lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse och omsättning (för det nätverk eller företag som reviderar företag av allmänt intresse)

De fyra stora har en genomsnittlig marknadsandel på nästan 70 % i antalet lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse (baserat på 28 medlemsstater). För omsättningen är deras marknads koncentration runt 80 %³² i genomsnitt (baserat på 21 medlemsstater). De fyra stora har ett koncentrerat oligopol³³ i 11³⁴ medlemsstater för antalet lagstadgade revisioner (se figur 3) och i 15³⁵ medlemsstater för omsättningen. Som figur 4 visar överskrider de fyra storas sammanlagda marknadsandel i omsättning 90 % i sex medlemsstater³⁶. CR4 överträffar de fyra storas sammanlagda koncentrationsgrad i sju medlemsstater för antalet lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse och i fem medlemsstater för omsättningen. Således är de fyra stora de fyra största revisionsföretagen i de flesta medlemsstaterna.

Figur 3: Revisionsföretags marknadsandel 2015 för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse

²³ Baserat på den förteckning som fastställts av EAIG (European Audit Inspection Group). Baker Tilly; BDO; EY; Deloitte; Grant Thornton; KPMG; Mazars; Moore Stephens; Nexia; PwC.

²⁴ Danmark, Estland, Grekland, Finland, Irland, Italien, Kroatien, Ungern, Litauen, Luxemburg, Lettland, Malta, Nederländerna, Rumänien och Slovakien.

²⁵ Enligt definitionen i artikel 2.3 i direktivet.

²⁶ Baserat på omsättningen för det enskilda revisionsföretaget i varje land.

²⁷ Belgien, Cypern, Frankrike, Polen, Portugal, Sverige och Slovenien.

²⁸ Enligt definitionen i artikel 2.7 i direktivet.

²⁹ Baserat på summan av omsättningen för de enskilda företag som hör till samma nätverk i varje land.

³⁰ Bulgarien och Tjeckien.

³¹ Detta är fallet för: Bulgarien och Estland (2014–2015); Tjeckien: 2014; Danmark: 2014–2015 och 2015; Slovenien: 2014–2015/2015/2015–2016; Tyskland: 31.3.2015; Lettland: 31.8.2015.

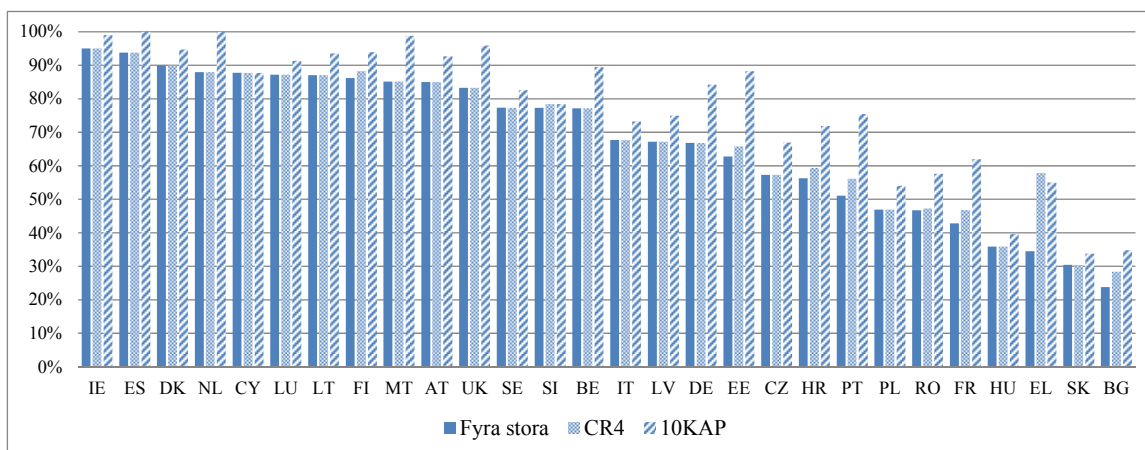
³² Genomsnittet baseras på 21 medlemsstater. Koncentrationsgraden för omsättning kunde inte beräknas för sju medlemsstater på grund av brist på fullständiga uppgifter (Österrike och Spanien) eller ofullständiga uppgifter om omsättning (Bulgarien, Frankrike, Irland, Polen och Slovakien).

³³ CR4 = 0 % betyder perfekt konkurrens; 0 % < CR4 < 50 % varierar från perfekt konkurrens till oligopol; 50 % < CR4 < 80 % betyder oligopol; 80 % < CR4 < 100 % varierar från koncentrerat oligopol till monopol; CR4 = 100 % betyder mycket koncentrerat oligopol och till och med monopol (om CR1 = 100 %).

³⁴ Österrike, Cypern, Danmark, Spanien, Finland, Irland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna och Storbritannien.

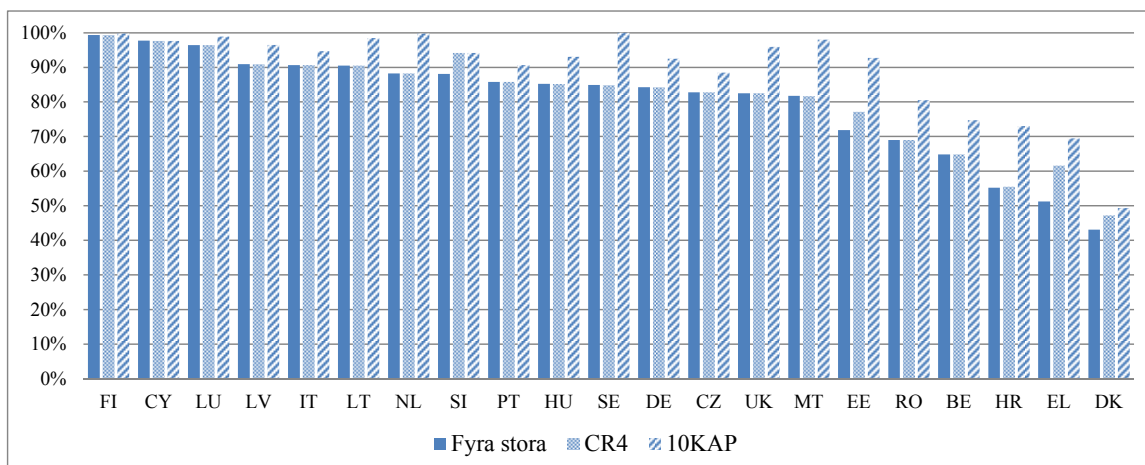
³⁵ Finland, Cypern, Luxemburg, Lettland, Italien, Litauen, Nederländerna, Slovenien, Portugal, Ungern, Sverige, Tyskland, Tjeckien, Storbritannien och Malta.

³⁶ Cypern, Finland, Italien, Litauen, Luxemburg och Lettland.

Den sammanlagda marknadskoncentrationen för de sex revisionsföretagen med de största andelarna (för omsättning) är över hälften i de 21 medlemsstater för vilka koncentrationsnivåer på omsättning kunde beräknas och överskrider 90 % i 10 medlemsstater. De sammanlagda marknadsandelarna (för omsättning) för 10KAP på EU-nivå uppgår till mer än 90 % i 16 medlemsstater³⁷ och mindre än 80 % i fyra medlemsstater.

Figur 4: Revisionsföretags marknadsandel för omsättning 2015 (antingen revisionsföretag eller nätverket som reviderar företag av allmänt intresse) i 21 medlemsstater

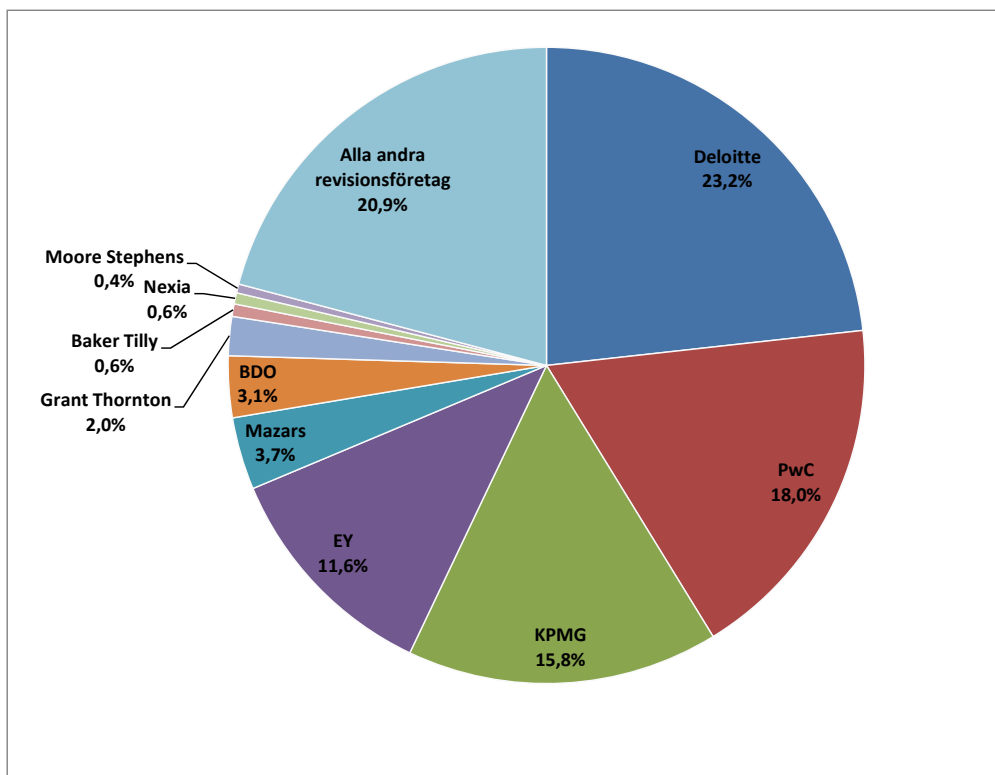
Koncentration efter enskilt revisionsföretag

Figur 5 visar att de fyra stora har en sammanlagd marknadsandel på runt 70 % för antalet lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse på EU-nivå, medan koncentrationsnivån för 10KAP är nära 80 %.

Figur 5: Marknadsandel för 10KAP³⁸ för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse

³⁷ I Finland och Nederländerna utförde endast 8 av de 10 viktiga aktörerna lagstadgade revisioner under referensperioden; i Sverige var siffran bara sju.

³⁸ Uppgifter för 2014/2015, baserat på totalsummorna per medlemsstat.

Vad gäller omsättningen³⁹ (antingen för revisionsföretaget eller för nätverket som reviderar företag av allmänt intresse) täcker dock de fyra stora över 80 % av den totala revisionsmarknaden i EU. Grant Thornton och BDO är de största revisionsföretagen efter de fyra stora.

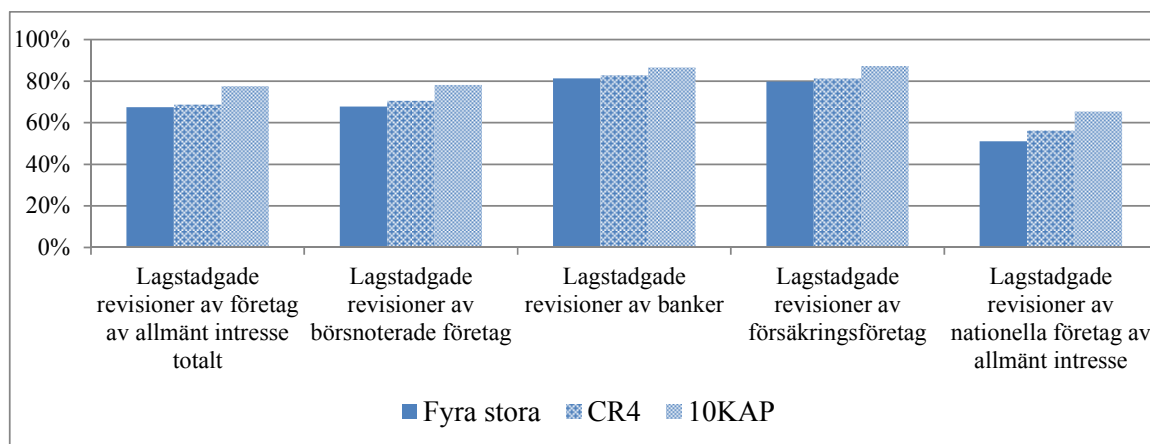
Koncentration för revisionsföretag efter kategorierna för företag av allmänt intresse

Koncentration på marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse⁴⁰ är högst för banker och försäkringsföretag, där marknadsandelen för de fyra stora är ungefär 80 % (se figur 6). Deras marknadsandel i kategorin börsnoterade företag är nästan 70 %. De har en lägre marknadsandel för nationella företag av allmänt intresse (runt 50 %).

Figur 6: Genomsnittlig marknadskoncentration i olika kategorier på EU-nivå för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse

³⁹ Uppgifter från 21 medlemsstater (uppgifter från Österrike, Bulgarien, Spanien, Frankrike, Irland, Polen och Slovakien saknas).

⁴⁰ Uppgifter baserat på 28 medlemsstater för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse. Uppgifter från Österrike, Cypern, Spanien, Ungern, Luxemburg, Lettland och Polen saknas för lagstadgade revisioner av börsnoterade företag, banker och försäkringsföretag; uppgifter från Österrike, Spanien, Luxemburg, Lettland och Polen saknas för lagstadgade revisioner av nationella företag av allmänt intresse.

2.3. Risker på grund av kvalitetsbrister hos en lagstadgad revisor eller revisionsföretag

Nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision utför kvalitetskontroller för att kontrollera den lagstadgade revisorns eller revisionsföretagets arbete. Inspektioner är det viktigaste verktyg som revisionsövervakare använder för att kontrollera om den lagstadgade revisorn eller revisionsföretaget har utfört sitt uppdrag korrekt och upptäcka eventuella kvalitetsbrister. De nationella myndigheterna kan använda ett brett urval av befogenheter och åtgärder för att korrigera och avhjälpa dessa brister. Enligt artikel 27 i förordningen måste de nationella myndigheterna bedöma de risker som uppkommer på grund av hög frekvens av kvalitetsbrister och bedöma om det är nödvändigt att vidta åtgärder för att minska dessa risker. Mot bakgrund av att informationen är konfidentiell och känslig presenteras uppgifterna i detta avsnitt i anonymiserad och sammanställd form.

Kvalitetskontroller

Nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision rapporterade om både de kvantitativa och kvalitativa aspekterna av kvalitetssäkring⁴¹. De flesta medlemsstaterna rapporterade för kalenderåret 2015 (dvs. de rapporterade resultaten av inspektioner som genomfördes 2014/15) men med olika start- och slutdatum. Det fanns fem medlemsstater som presenterade uppgifter för en hel inspektionscykel (3 år) med hjälp av de senaste uppgifterna som var tillgängliga på deras respektive marknad.

Även om denna rapport fokuserar på information relaterad till företag av allmänt intresse uppmanades de nationella myndigheterna även att lämna information om andra företag. Syftet var att ge en bredare och mer heltäckande bild av situationen på nationell nivå.

Kvantitativ bedömning

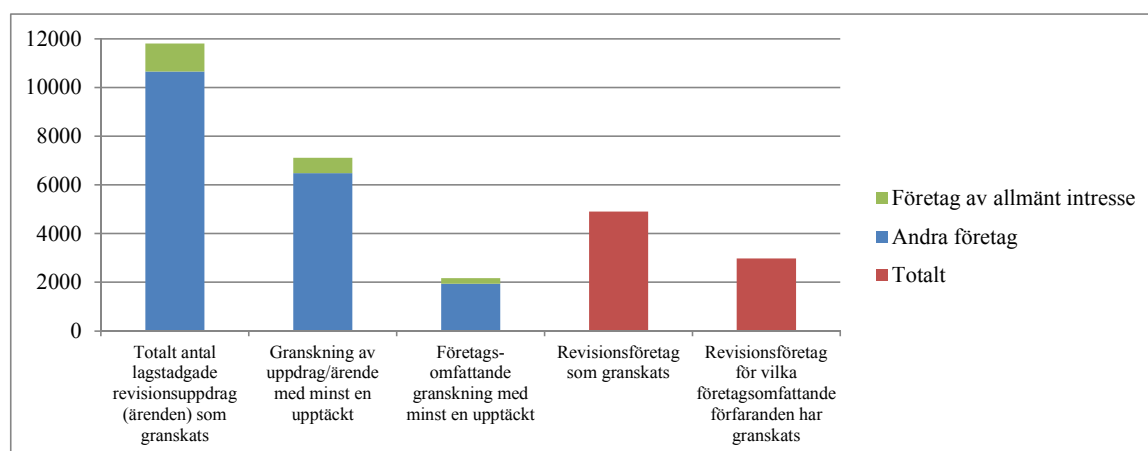
En rad indikatorer användes för att illustrera situationen:

- antal lagstadgade revisionsuppdrag (ärenden) som granskats,
- antal revisionsföretag som granskats,
- antal revisionsföretag för vilka företagsomfattande förfaranden har granskats,
- antal granskningar av uppdrag/ärende med minst en upptäckt brist och
- antal företagsomfattande granskningar med minst en upptäckt brist.

⁴¹ En medlemsstat rapporterade inte något, eftersom ingen kvalitetssäkring genomfördes 2015.

Man kom dock inte överens om någon gemensam definition av ”upptäckt brist”⁴² för denna insamling av uppgifter. I stället ombads de nationella myndigheterna att ge en definition eller ange den kategorisering som följdes.

Figur 7: Kvalitetssäkring i EU

Eftersom antalet andra företag i allmänhet är mycket högre än antalet företag av allmänt intresse, rapporterade de nationella myndigheterna som väntat en högre frekvens av kvalitetssäkring i de andra företagen, både för antalet inspektioner och för upptäckta brister. I genomsnitt motsvarar detta ungefär 90 % av hela kvalitetskontrollaktiviteten på EU-nivå. I 12 medlemsstater ligger dock procentandelen för inspektioner av företag av allmänt intresse på mellan 10 % och 50 % av det totala antalet inspektioner. Ungefär 10 medlemsstater rapporterar ett liknande intervall för antalet upptäckta brister vad gäller företag av allmänt intresse. I två medlemsstater riktas mer än 80 % av det totala antalet inspektioner och upptäckta brister mot företag av allmänt intresse. I den stora majoriteten av fall är antalet inspektioner och kvalitetskontroller som utförs i linje med och står i proportion till storleken på den nationella marknaden.

Kvalitativ bedömning

Tre återkommande problem identifierades på EU-nivå. De är:

- (i) brister i de interna systemen för kvalitetskontroll⁴³,
- (ii) underlåtenhet att dokumentera vissa aspekter av revisionsuppdraget och
- (iii) brist på tillräckliga revisionsbevis på att ha utfört en fullständig revisionsbedömning.

Det finns andra, mer varierade problem, som är begränsade till några få medlemsstater. Dessa problem återspeglar de olika marknadernas särskilda struktur, till exempel: (i) upptäckta brister vid koncernrevisioner i mindre medlemsstater, (ii) problem kopplade till kvalitetskontroller för uppdrag i medlemsstater med en starkare revisionspraxis och (iii) problem kopplade till utbildning i medlemsstater med mindre omfattande erfarenhet av revisionsinspektioner.

⁴² Enligt IFIAR (International Forum of Independent Audit Regulators) är upptäckta brister från inspektioner för revisioner av företag av allmänt intresse brister i revisionsförfaranden som antyder att revisionsföretaget inte inhämtat tillräckliga lämpliga revisionsbevis som stöd för sin uppfattning, men innebär inte nödvändigtvis att årsredovisningarna är väsentligt felaktiga.

⁴³ Kvalitetskontroller som införs och genomförs internt av revisionsföretaget.

Behovet att vidta åtgärder för att minska riskerna

De nationella rapporterna beskriver även de avhjälpan och uppföljningsåtgärder som vidtagits. Analysen visar att rekommendationer är den vanligaste metoden, följt av tillrättavisningar och uppföljningsåtgärder, där företag bör bekräfta att de har vidtagit de nödvändiga åtgärderna. Endast i ett litet antal allvarliga fall ålades sanktioner.

2.4. Hur väl revisionskommittéer utfört sitt arbete

De nya revisionsreglerna har stärkt revisionskommittéernas roll och befogenheter⁴⁴. Förordningen ger särskilda uppgifter till revisionskommittéer för företag av allmänt intresse. Till exempel spelar de en direkt roll i utnämningen av den lagstadgade revisorn eller revisionsföretaget, de övervakar den lagstadgade revisionen och övervakar den lagstadgade revisorns utförande och oberoende.

I artikel 27.1 c i förordningen föreskrivs en bedömning av hur väl revisionskommittéer har utfört sitt arbete. Denna uppgift har visat sig vara utmanande med tanke på tidsplanen för de första nationella rapporterna, bristen på erfarenhet hos vissa nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision och den ändrade rättsliga ramen. Trots att de nationella rapporterna gav en bild av situationen på nationell nivå, gav de ingen tydlig bild av om och hur de nationella myndigheterna arbetar med revisionskommittéer.

I slutet av 2016 ställde Europeiska kommissionen ytterligare specifika frågor till de nationella myndigheterna för att förstå den rättsliga ramen för revisionskommittéer i medlemsstaterna bättre⁴⁵. Frågorna var tänkta att hjälpa till att förstå hur medlemsstater, i synnerhet nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision, arbetar med revisionskommittéer och hur dessa myndigheter ser till att revisionskommittéerna utför de uppgifter de tilldelats. Detta var inte ett försök att fastställa regler som styr tillsynen, eftersom omfattningen av revisionskommittéernas tillsyn beror på varje medlemsstat.

Resultaten visar att revisionskommittéer omfattas av tillsyn i 15 medlemsstater. Ungefär 12 medlemsstater rapporterade att revisionskommittéer inte omfattas av tillsyn och en medlemsstat⁴⁶ lämnade ingen information. Som visas i figur 8 varierar praxis kraftigt mellan medlemsstaterna vad gäller vilken myndighet som ansvarar för tillsyn.

Figur 8: Myndighet ansvarig för tillsynen av revisionskommittéer i medlemsstater

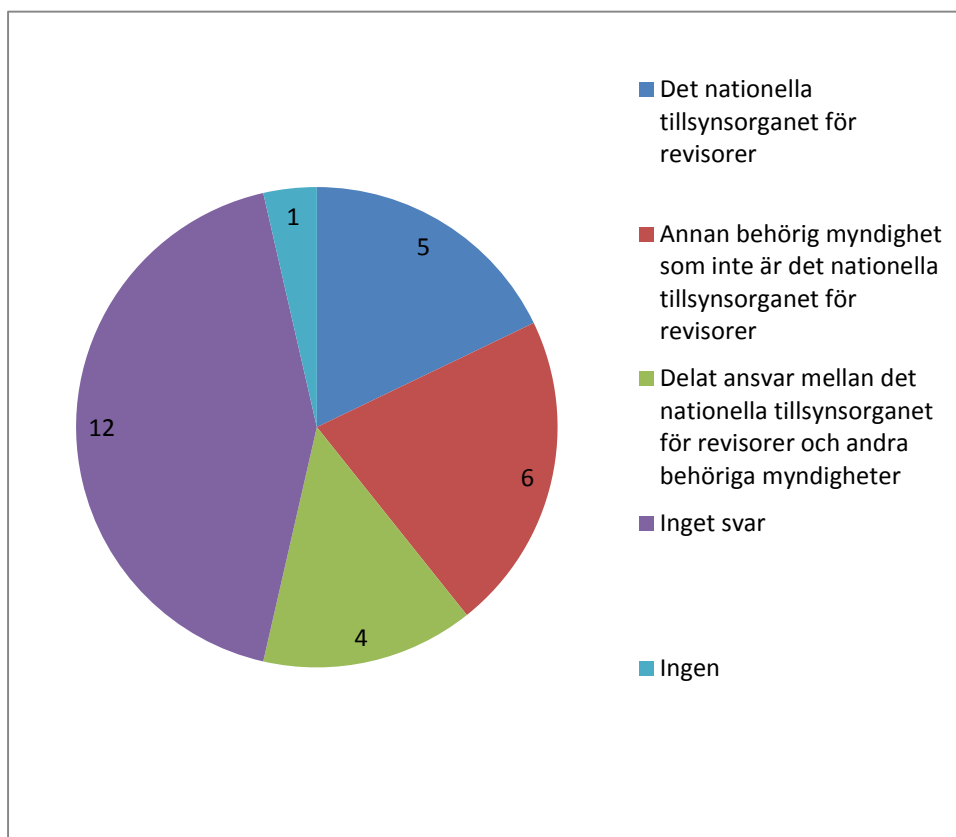
---

⁴⁴ Enligt beskrivningen i artikel 39 i direktivet.

⁴⁵ I undersökningen förstod kommissionen tillsyn som om nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision hade rättsliga befogenheter att:

- inhämta information, inklusive om revisionskommittéer finns och om de uppfyller sina skyldigheter (dvs. enligt artikel 39 i direktivet eller artikel 16 i förordningen), eller
- ålägga åtgärder eller sanktioner om revisionskommittéer inte uppfyller sina skyldigheter.

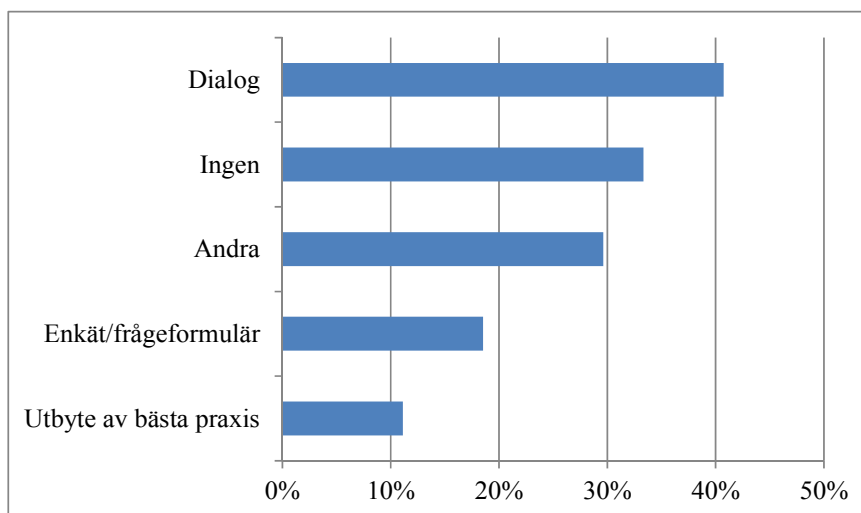
⁴⁶ Rumänien.

[Källa: frågeformulär för nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision om revisionskommittéer]

Förordningen nämner inte någon särskild uppgift eller befogenhet för nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision i förhållande till revisionskommittéerna. Detta avgörs av medlemsstaterna, som även har olika ramar för företagsstyrning. Kommissionen frågade om de nationella myndigheterna utför andra aktiviteter med revisionskommittéerna än tillsyn. I sitt svar angav myndigheterna att konferenser och workshoppar anordnas, bästa praxis och vägledning utbyts, möten och diskussioner hålls, årliga rapporter utbyts, ansökningar från revisionskommittéerna behandlas, samarbete med kommittéernas rådgivande grupper genomförs och rapportering görs (se figur 9). I vissa fall rapporterade myndigheterna att de var inblandade i mer än en aktivitet med kommittéerna.

Figur 9: Aktiviteter som bedrivs av nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision tillsammans med revisionskommittéer (% av medlemsstater som svarade)

[Källa: frågeformulär för nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision om revisionskommittéer]

3. BIDRAG FRÅN EUROPEISKA KONKURRENSNÄTVERKET

Artikel 27 i förordningen anger även att Europeiska konkurrensnätverket måste utarbeta en rapport.

Kommissionen uppmanade alla nationella konkurrensmyndigheter att lämna information om eventuella branschutredningar som utförs i deras jurisdiktioner och deras efterlevnad på revisionsmarknaden (t.ex. eventuella antitrustutredningar, bedömningar av anmälda sammanslagningar, utredningar av klagomål eller statligt stöd). Referensperioden var 2014–2015.

Av de 13 nationella bidragen till Europeiska konkurrensnätverkets rapport rapporterade endast fem specifika verkställighetsåtgärder eller rapporteringsverksamhet. Danmark lämnade information om sammanslagningen av EY och KPMG som godkändes 2014. Polen rapporterade att dess revisionssektor är mycket koncentrerad till de fyra stora och att det är höga inträdeshinder. Rumänien rapporterade om en pågående utredning angående den rumänska finansiella revisionskammaren. Storbritannien och Portugal lämnade information om sina verkställighetsåtgärder (Storbritannien) och rapporteringsverksamhet (Portugal och Storbritannien).

Kommissionen gjorde inte några branschutredningar, antitrustutredningar, bedömningar av anmälda sammanslagningar eller utredningar av statliga stöd på revisionsmarknaden under den relevanta referensperioden.

4. SLUTSATSER

De nya revisionsreglerna syftar till en bättre revisionskvalitet och en mer konkurrensutsatt revisionsmarknad för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse för att kapitalmarknaderna ska fungera väl. De tillgängliga uppgifterna visar en väldigt skiftande revisionsmarknad i EU vad gäller storlek och struktur och bekräftar att marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse förblir relativt koncentrerad i de flesta medlemsstater, i synnerhet beträffande omsättning. I 15 av 21 medlemsstater har de fyra stora mer än 80 % av marknadsandelen för omsättning. Banker och försäkringsföretag är kategorier av företag av allmänt intresse där de fyra stora har den högsta EU-omfattande marknadskoncentrationen (ungefär 80 %). Det finns dock inte

tillräckliga bevis för att dra slutsatser om nivån eller effektiviteten för konkurrensen på marknaden. Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka trender i de konsoliderade koncentrationsnivåerna för de största revisionsföretagen i medlemsstaterna i framtida rapporter.

Den information som samlas in från kvalitetssäkringssystemen är till stor hjälp för att mäta de nya revisionsreglernas effektivitet, både för investerarskydd och för offentlig tillsyn. För att garantera konsekvens och jämförbarhet kommer en gemensam metodik och tillsynskonvergens på detta område att bli avgörande. Till exempel kan mer arbete göras för att uppmuntra ytterligare konvergens kring gemensamma indikatorer och terminologin för upptäckta brister och problem. Inga stora risker har identifierats. Det är i varje fall för tidigt att fullt ut bedöma stora risker, eftersom uppgifterna samlades in enligt de befogenheter som gavs enligt den tidigare rättsliga ramen till nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision.

Nästa gemensamma rapport bör analysera om de tre vanligaste problem som identifierats i denna rapport (brister i de interna systemen för kvalitetskontroll, underlåtenhet att dokumentera vissa aspekter av revisionsuppdraget och brist på tillräckliga revisionsbevis) riskerar att bli strukturellt återkommande. I synnerhet behöver nästa rapport utvärdera vilka de potentiella konsekvenserna kan bli, inte bara för specifika företag av allmänt intresse utan även för hela marknaden.

Revisionsreformen har stärkt revisionskommittéernas roll och befogenheter, eftersom de är väsentliga för att ge de nya revisionsreglerna riktig kraft. Analysen visar dock att de flesta nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision har väldigt lite erfarenhet av att övervaka revisionskommittéernas aktiviteter och resultat. För att komma till rätta med detta problem bör myndigheterna ha lämpliga verktyg för att bedöma revisionskommittéernas resultat och få den information de behöver för att övervaka hur revisionskommittéerna följer de nya reglerna. Revisionskommitténs medlemmar bör å sin sida vara medvetna om sina nya ansvarsområden och sin mer framträdande roll. I detta skede är det väldigt viktigt att arbeta med revisionskommittéerna och öka medvetenheten. Detta skulle inte nödvändigtvis innebära en omdefiniering eller ändring av de nationella ramarna för företagsstyrning eller myndigheternas tillsynsbefogenheter. Varje nationell myndighet skulle själv få bestämma den bästa metoden och de lämpligaste verktygen för att bedöma hur väl revisionskommittéerna utför sitt arbete. Befintlig erfarenhet visar att samarbete och dialog är användbara och effektiva verktyg. Vissa nationella myndigheter som ansvarar för tillsyn av revision har redan börjat möta revisionskommittéer (och har till och med gett riktlinjer) för att göra dem medvetna om den nya ramen och deras ytterligare ansvarsområden. Mycket arbete återstår dock. Kommissionen kan ha en viktig roll för att främja denna dialog och arbeta med revisionskommittéerna direkt för att bättre förstå deras erfarenhet av att genomföra revisionsreformen.

Denna första rapport från kommissionen kommer att fungera som basscenario för framtida rapporter. Dessutom kommer lösningar att behövas för att ta itu med några av de begränsningar som beskrivs i det inledande avsnittet. Vissa av dessa begränsningar kommer att lösas när de nya revisionsreglerna träder i kraft. Detta är fallet för åtkomst och tillgång till uppgifter, eftersom den nya rättsliga ramen föreskriver nya informationskällor och verktyg för nationella myndigheter och kommissionen. Ytterligare arbete krävs dock om det ska göras framsteg på områden som gemensam terminologi, konvergens beträffande referensperioder och metoder för insamling av uppgifter. För att komma framåt med konvergens kommer kommissionen att granska de

aktuella indikatorerna i nära samarbete med de nationella myndigheterna och i synnerhet med CEAOB:s undergrupp för övervakning av marknaden. Detta är särskilt viktigt med tanke på vissa av de bestämmelser som tillkommit genom de nya revisionsreglerna, som rotationsperioderna, ett förbud mot vissa andra tjänster än revision och en ny roll för revisionskommittéerna. I framtida rapporter kommer kommissionen även att titta på dessa nya regler för att mäta graden av konkurrens på marknaden för lagstadgade revisioner av företag av allmänt intresse och för att bedöma det nya regelverkets fulla verkan.

Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka utvecklingen på marknaden för lagstadgad revision av företag av allmänt intresse i EU. Den är redo att arbeta med medlemsstaterna för att se till att kraven i artikel 27 i förordningen kan uppfyllas så effektivt som möjligt.